

sepulturis, ibi: « Postquam autem decimæ personales desierunt, et decimæ reales ac mixtæ sensim ad monasteria et capitula canonicorum devolutæ fuere, necessitas quodammodo coegit consuetudines has offerendi stabilire, ipsosque laicos quasi constringere ad ipsas oblationes hactenus consuetas ut parochorum et ecclesiarum parochialium necessitatibus provideretur, creditumque fuit æquum esse proprio pastori tam pro officio exequiarum, quam reliquis caritatis officiis defuncto, vita ejus durante, impensis, debitum honorarium post mortem præstari. » Cf. Adnotationes XXXIX et XLI, volum. IV.

« Pro ipsamet nuptiarum benedictione nihil accipi potest; attamen quod sponte offertur in donum tali occasione licite accipitur in eleemosynam, vel tanquam extraordinarium emolumentum, pia offerentium consuetudine inductum, in sustentationem parochi benedicentis, cum acceptatio taliter facta nullibi prohibita inveniatur; ac libera et spontanea hujusmodi traditio, a sponsis aliisque tali occasione facta, non sit in benedictionis pretium, neque ex pacto sed ex pia tradentium voluntate, ut docent Barbosa in cap. *Ad Apostolicam* 42, hoc tit. aliique in numeri post ipsum. Proindeque, ubi viget consuetudo taliter dandi et accipiendi, licite servari potest, imo laudabilem ac observandam dicit expresse Innocentius III, eodem capite, hujusmodi consuetudinem. » (Giraldus, *Exposit. jur. pontif.* part. I, sect. 769.)

« In cap. 43, *Ne Dei Ecclesiam*, hoc tit. tanquam simoniacum prohibetur episcopis quidquam exigere pro benedictione impertienda abbatibus ordinis Cisterciensis, quod idem jam prohibuerat Innocentius III, in favorem abbatum ordinis Præmonstratensis et abbatis S. Maglorii Parisiensis, ut hic refert Gonzalez. Qui favor, ex constitutione Benedicti XIII, *Commissi*, 6 maii 1725, extensus est ad abbates cujuscumque ordinis, prohibentis episcopis sub pena interdicti per annum ab usu pontificalium, tam ante quam post benedictionem, receptionem cujuscumque muneris, etiam comestibilium; ac insuper solemnem pompam quæ sumptus, quantumcunque modicos, etiam prandii, secum ferat. Eadem prohibitio in ea facta legitur quibuscumque eorum officialibus, assistentibus et ministris. (Giraldus, part. I, sect. 777.)

» In decretali *Jacobus* 44, hoc titulo, reprobat consuetudo exigendi prandium a canonico noviter recepto, prohibeturque capitulo partem præbendæ illi debitæ loco denegati prandii sibi retinere. Et merito quidem, cum hæc convivia neque in ecclesiæ aut sacrarii beneficium, nec in usus pios cedant, sed privatorum voluntati duntaxat deserviant, contra prohibitionem innovatam a Tridentino sess. XXIV, de reform. cap. 14.

» Verum cum admodum difficile sit receptos usus penitus abolere, ubi præsertim ab immemorabili tempore vigeant, non semel congregatio concilii rescripsit tolerari posse immemorabilem

consuetudinem quod novus canonicus suos concanonicos convivio excipiat, dummodo id sponte faciat, moderatæque frugalitatis leges observet, ut videre est tom. IV *Thesaur. resolut.* ejusdem congregat. pag. 140, ubi referuntur similes resolutiones in *Burgen*. 3 sept. 1728 et in *Leodien*. 18 julii 1733. » (Giraldus, *ibid.* sect. 778.)

Cf. Adnotationem XV volum. quarti, pag. 653.

Ad fictum patrimonium quod spectat, ex constitutione Urbani VIII *Secretis*, 11 decembris 1624, ultramontani seu exteri facientes se promoveri in Italia ad ordines sacros ficto, vel fiduciario, aut falso patrimonii titulo, incurrunt pœnam perpetuæ suspensionis, absque spe dispensationis a sede apostolica obtinenda, ut § III, ibi:

« Cum autem non sine gravi animi nostri molestia nobis innoterit quamplures ultramontanos, suæ salutis immemores, Deique timore postposito, ad ordines prædictos cum dimissorialibus litteris, seu etiam cum titulo patrimonii ficto, vel fiduciario, seu etiam falso, cum maximo honorum omnium scandalo se promovendi fecisse, nos... venerabilibus fratribus Patriarchis, archiepiscopis et episcopis in Italia existentibus, tenore præsentium prohibemus ne, quovis prætextu et ex quacumque causa, Hispanos, Lusitanos, Gallos vel Germanos, aliosque quoscumque ultramontanos, et ex quibusvis locis extra Italiam oriundos, non solum ad sacros sed neque etiam ad minores ordines vel clericalem characterem promovere audeant seu præsumant, nisi dimissoriales suorum ordinum litteras a nostris et hujus Sanctæ Sedis nuntiis seu collectoribus in illis partibus commorantibus recognitas, probatas et subscriptas habeant, eorumdem nuntiorum seu collectorum subscriptiones a dilecto filio nostro in alma Urbe vicario in spiritualibus generali similiter examinatæ, recognitæ et approbatæ fuerint; alias promoventes, ad annum ab exercitio pontificalium, promoti vero perpetuæ suspensionis pœnam, absque spe dispensationis a Sede Apostolica obtinendæ, incurrant eo ipso. Insuper promotos hujusmodi, ac etiam eos qui cum falsis, vel fictis, aut fiduciariis patrimonii titulis scienter se ad ordines hujusmodi promoveri fecerint, non solum prædictis, verum etiam majoribus arbitrio nostro, et pro tempore existentis Romani Pontificis, infligendis pœnis plectimus. » Cf. Concil. Trident. sess. XXI, de reform. cap. 2.

Cf. Giraldum *Exposit. Jur. pontif.*, part. I, sect. 779, ubi discutiuntur varii casus ad materiam simoniæ plus minusve respicientes, scilicet de clerico qui, ut ordinari possit, ecclesiæ rectori promisit nunquam in ecclesia sua, ad cujus titulum fuerit ordinatus, se aliquam portionem petiturum, cap. *Si quis*, hoc titulo; de illo qui ficto accommodat ordinando titulum sui beneficii, aut ei vere beneficium resignat cum occulto pacto retrocessionis beneficii; de illo qui constituit promo-

vendo patrimonium cum pacto fiduciario de retrocedendo patrimonio, vel fructibus illius; tandem de constitutione patrimonii ficta et simulata.

ADNOTATIO XI.

Lib. V. Decretal. Tit. III, § XIII, n. 519; pag. 215.

AN LICEAT ALIQUO PRETIO TEMPORALI REDIMERE PACIFICAM BENEFICII POSSESSIONEM?

Docent canonistæ, inter quos Fagnanus ad cap. *Nobis* 27, hoc titulo, n. 104 et 105, non esse simoniacum dare aliquid temporale ad redimendam vexationem super beneficii pacifica possessione, idque probat nedum ex Glossa, sed etiam ex auctoritate S. Thomæ qui, 2, 2, quæst. C, art. II, ad quintum hoc habet: « Antequam alicui acquiratur jus in episcopatu vel quacumque dignitate, vel præbenda, per electionem, vel provisionem seu collationem, simoniacum esset adversantium obstacula pecunia redimere; sic enim per pecuniam pararet sibi viam ad rem spiritualem obtinendam: sed postquam jus alicui acquisitum est, licet per pecuniam injusta impedimenta removere. »

« Hæc D. Thomæ sententia, inquit Giraldus, quoad secundam partem, magis roboratur ex facto S. Gregorii Magni, jam in pontificem electi, qui pecuniam solvit Mauritio imperatori ne ab ipso injuste impeditur a sui muneris exercitio, de quo ita Baronius ad annum Christi 590, ibi: « Etsi pendenda ab ipso Gregorio fuerit imperatori eadem pecuniæ quantitas, quæ a prædecessoribus, Gothorum temporibus, exacta est, haud tamen in crimen adduci potuit, quasi redemptum pecunia pontificatum obtinuerit; etenim electio, ut dictum est, legitime facta illi contulit pontificatum, non imperatoris confirmatio tyrannice usurpata, quæ pecunia licite redimi potuit, cum non redimeretur ex ea pontificatus sed executio muneris, eo modo quo aliter liceret ab illata vexatione se liberare. »

« Hæc inspecto jure communi. Verum si agatur de obtinenda gratia vel justitia apud Sedem Apostolicam, etiam super jure quæsito, sive petitio sit de re spirituali, sive temporali et mixta, ex constitutione Alexandri VII, *Inter gravissimas*, 2 maii 1656, interdictum est redimere vexationem quidquam dando, quantumvis minimum, sub pœnis in eadem constitutione contentis. » (*Exposit. jur. pontif.* part. I, sect. 768.)

Cf. Adnotationem III, supra.

ADNOTATIO XII.

Lib. V. Decretal. Tit. III, § XIV, n. 355; pag. 215.

AN EPISCOPUS POSSIT ABSOLVERE ET DISPENSARE IN MATERIA SIMONIE?

« Limita, inquit Thesaurus, de *Pœnis*, cap. IX, verbo *Simonia*, quod episcopus non possit quidem

absolvere, neque dispensare cum simoniaco promotio scienter, vel cum ignorantia crassa vel supina, sed bene possit cum simoniaco omnino ignoranter promotio, scilicet quando tertius, eo ignorante, pecuniam dedit. Quamvis enim etiam hoc casu promotus sit suspensus, secundum communem sententiam canonistarum et summistarum per cap. *Si quis a simoniaco* 1, quæst. I, tamen episcopus potest cum tali dispensare ex cap. *De simoniace* 22, *De Simonia*. Et ita distinguunt et docent ibi Glossa verbo *Remanere*, et canonistæ communiter et plurimi quos allegat Sanchez, *Opusc.* lib. II, cap. III, dub. 120.

» Quod tamen limitant communiter doctores, dummodo episcopus ipse non sit complex super illa simoniaca ordinatione, ut apud Sanchez n. 14, licet ipse, n. 15, cum Navarro teneat etiam tunc posse dispensare. Addit Sanchez, dub. 104, n. 46, esse valde probabile promotum simoniace omnino ignoranter, ex ignorantia invincibili, sed non crassa, nec supina, non esse ipso jure suspensum neque irregularem, et hoc tenent multi canonistæ quos ipse allegat *ibidem*. » (Giraldus, *Exposit. jur. pontif.*, part. I, sect. 764.)

ADNOTATIO XIII.

Lib. V. Decretal. Tit. IV, Ne Prelati vices suas vel ecclesias sub annuo censu concedant, n. 5; pag. 219.

DE LOCATIONE CANCELLARIE EPISCOPALIS ET FUNDORUM ECCLESIASTICORUM.

« Neque vendi, neque locari potest cancellaria episcopalis, sed exerceri debet a propriis episcopi ministris, et quidem juxta taxam Innocentianam quoad emolumenta percipienda, cujus exemplar asservandum est in unaquaque cancellaria, quin ulla pars dictorum emolumentorum cedat episcopo; ne eadem redundent in clericorum, aliarumque personarum gravamen et judiciorum subversionem. Ita etiam pluries declaravit S. C. Episcop. et regular. ut refert Lucius Ferraris *Prompta biblioth.* verbo *Cancellaria* n. 7 et 8. Id ipsum ex ejusdem Congreg. sententia refert Fagnanus ad cap. 2. *Quoniam*, n. 23, probatum fuisse a Clemente VIII, 26 aug. 1592, pro toto regno Neapolitano. » (Giraldus, *Exposit. jur. pontif.* part. I, sect. 784.)

Cf. Adnotationem XXV, volum. quinti, pag. 690. Locationem fundorum ecclesiasticorum Paulus II restrinxit ad solum triennium, ut in ejus decretali *Ambitiosæ*, *De rebus Eccl. non alienandis*.

« Nec in praxi admitti videtur, inquit Giraldus, loco cit. sect. 785, quorundam opinio dicitantium hanc Pauli constitutionem prohibere quidem locationem rerum et fundorum ecclesiæ ultra triennium, non tamen fructuum et reddituum ex ipsis provenientium. Locatio enim fructuum fieri ne-

quit sine locatione fundorum, et, si forte fiat, non erit locatio sed venditio quæ utique beneficiatis non prohibetur, nisi dictos fructus vendant ad vitam, aut ad longum tempus cum pacto anticipatæ solutionis; quam venditionem eis expresse prohibuit Benedictus XIV, const. *Universalis Ecclesiæ*, 29 augusti 1741. »

Cf. Adnotationem XIX voluminis quarti.

ADNOTATIO XIV.

Lib. V. Decretal. Tit. V. De Magistris et ne aliquid exigatur pro licentia docendi, n. 28; p. 223.

DE COLLATIONE GRADUUM ACADEMICORUM VIRTUTE INDULTI.

Anno 1853, mense januario, RR. DD. Dupanloup, episcopus Aurelianensis, a Sanctissimo D. N. Pio PP. IX impetravit breve sequens :

« Pius PP. IX. Venerabilis frater, salutem et apostolicam benedictionem. Quoniam, ut legimus in sacris litteris, sacerdotis labia custodire debent scientiam, ac nihil boni expectare licet in Dei gloriam ab Ecclesiæ ministris qui necessaria doctrina destituuntur, idcirco illustria secuti exempla decessorum nostrorum, nihil præmittimus quod sacris præsertim studiis excitandis provehendisque pertinere intelligamus.

» Jam vero expositum nobis est tuo nomine alumnos seminarii tui in theologicas disciplinas laudabili animi ardore incumbere per annos quatuor, sed vero ardorem illum magis fore excitandum, cum eximio illorum profectu, si, propositis honoris gradibus, novus ipsorum animis quasi fomes adjiciatur. Quod cum obtineri istic nequeat ob defectum Universitatum canonice institutarum, supplicem a nobis petis ut facultatem tibi impertiamur academicos duos primos gradus in theologica facultate concedendi, iis clericis qui, prævio examine, hac honoris accessione se dignos probaverint.

» Nos porro præclarum fraternitatis tuæ consilium commendantes, quod maxime accommodatum novimus clericorum animis ad sacra studia inflammandis, atque adeo pro certo habentes ex pastoralis tuæ sollicitudine ac vigilantia probe nobis cognita et explorata, in scholis seminarii tui sacrae theologiæ studiosis eam tradi doctrinam quæ sit a purissimis fontibus derivata, facile adducti sumus ut hujusmodi tuis votis precibusque æquo animo obsecundemus.

» Itaque omnes et singulos, quibus hæc litteræ favent, peculiari beneficentia prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis et interdicti, aliisque ecclesiasticis censuris, sententiis et pœnis, quovismodo vel quavis de causa latis, si quas forte incurrerint, hujus tantum rei gratia, absolventes et absolutos fore censentes, auctoritate nostra apostolica tibi, venerabilis frater, eam facultatem concedimus, ad hunc proximum octennium duratu-

ram, cujus ope academicos duos gradus, baccalaureatum scilicet et licentiatum, clericis ejusdem Aurelianensis diocesis deferre possis et valeas qui, instituto examine, ejusmodi honoris gradibus digni reperiantur. Qui vero ex eisdem clericis, post assecutos memoratos gradus, doctorali lauream cupiant insigniri, eos in almam Urbem nostram accedere volumus ut, ibi facto doctrinæ periculo, in theologis disciplinis doctores renuntientur. Denique, qui prædictos duos gradus per te ex nostra concessionem receperint eosdem frui volumus omnibus et singulis privilegiis ac facultatibus quibus uti ac frui possent, si ad memoratos honoris gradus in qualibet legitima Universitate fuissent jure promoti.

» Id concedimus et indulgemus, non obstantibus apostolicis constitutionibus et ordinationibus, aliisque, individua licet ac speciali mentione dignis, in contrarium facientibus quibuscumque.

» Datum Romæ apud Sanctum-Petrum, sub annulo Piscatoris, die xxvi januarii mdcclv, pontificatus nostri anno nono. V. Card. MACCHI.

Octennio prædicto elapso, novum præmemoratus antistes obtinuit breve ad aliud octennium valiturum, et cum extensione ad suum successorem in Ecclesiam episcopalem Aurelianensem canonice ingressurum. Insuper facultatem a Summo Pontifice postulavit etiam clericos suos doctorali laurea insigniendi; quam facultatem benignus Pontifex concessit per litteras, diei 24 april. 1861, sub hac tamen conditione unumquemque scilicet jam licentiatum nominatim Sanctæ Sedi commendandi, ad effectum impetrandi speciale indultum, virtute cujus clericus ab episcopo commendatus et a Pontifice approbatus possit prædicta laurea ab eodem episcopo insigniri. Hac facultate nondum usus est RR. DD. episcopus. Qui reperiuntur hodie in diocesi Aurelianensi doctores lauream doctoralem in alma Urbe post consuetas probationes, ut moris est, adepti sunt.

ADNOTATIO XV.

Lib. V. Decretal. Tit. V, n. 28; pag. 223.

DE CANONICO THEOLOGALI.

« Probavimus decreta Tridentini concilii (circa theologum in cathedralibus et collegiatis) sive ejus verba considerentur, sive ratio habeatur praxis et consuetudinis sequentium temporum, æque comprehendere Scripturarum sacrarum expositionem ac theologiæ scholasticæ disciplinam, et a canonico theologo non magis suo muneri satisfieri si sacros Scripturæ libros explicet et declaret quam si in theologia scholastica clerum erudiat; dummodo hæc talis sit qualem Melchior Canus tradendam, addiscendamque suadet in suo libro VIII, *De locis theologicis*, cap. 1, et quidem nos etiam indicavimus in nostra *Institutione XLII*, quæ scilicet circa quæstiones gravis momenti et utilitatis versetur,

easque pertractet, allatis divinæ Scripturæ testimoniis, conciliorum decretis, et Patrum auctoritatibus. Uterius adnotavimus nonnullorum episcoporum mandato laudabiliter factum esse ut per canonicum theologum ea traderetur theologia quæ est de conscientis et moribus dirigendis.

« Id unum vero minime decisum fuisse num, juxta concilii mentem, canonicus theologus suum munus satis adimpleat si explicando juri canonico operam præstet. Sane professores juris canonici aliquando præbendam theologalem se posse consequi contenderunt, etiamsi laurea doctorali in sacra theologia insigniti non fuissent, satis esse censentes se lauream reportasse in jure canonico. Et quidem inficari non possumus arcto inter se vinculo copulari theologiam moralem et canonici juris scientiam, nihilominus cum hodie hæc facultates, tanquam ab invicem distinctæ, diversa ratione tractentur, et magisteria seorsim conferantur, statueritque concilium ut is theologus canonicus eligatur qui in sacra theologia sit doctor, merito a S. Congregatione responsum fuit ad consequendam præbendam theologalem, generaliter loquendo, satis non esse ut quis in jure canonico doctoris gradum adeptus fuerit: in casibus tamen particularibus videri posse an expediat eandem præbendam alicui sacrorum canonum magistro conferre, qui scilicet cum juris canonici lectioni ea quoque conjungere valeat quæ pertinent ad theologiam moralem. » (Benedictus XIV, *De synodo dioc.*, lib. XIII, cap. ix, n. 17.)

Dubium de quo loquitur Benedictus XIV est istud: « An provisus de præbenda theologali, cum clausula de assumendo infra annum gradu magisterii in sacra theologia in aliqua approbata Universitate, de jure sufficiat quod magisterium intra annum recipiant in jure canonico in aliqua approbata Universitate? Et, die 5 junii 1723, responsum fuit: Negative, et habebitur ratio in casibus particularibus. » *Thesaur. resolut.*, tom. II, pag. 321.

Cf. D. Vict. Pelletier, *Des chapitres cathédraux en France devant l'Église et devant l'État*, Parisiis, 1864, apud Lecoffre, ubi de canonico theologali passim.

ADNOTATIO XVI.

Lib. V. Decretal. Tit. V, n. 28; pag. 223.

DE MAGISTRORUM OFFICIIS.

Leo X, in concilio generali Lateranensi quinto, hæc sequentia præcepit:

« Omnibus et singulis philosophis in Universitatibus studiorum generalium, et alibi, publice legentibus districte præcipiendo mandamus ut cum philosophorum principia aut conclusiones, in quibus a recta fide deviare noscuntur, auditoribus suis legerint seu explanaverint, quale hoc est de animæ mortalitate aut unitate, et mundi æternitate, ac alia hujusmodi, teneantur ejusdem veri-

tatem religionis christianæ omni conatu manifestam facere, et persuadendo pro posse docere, ac omni studio hujusmodi philosophorum argumenta, cum omnia solubilia existant, pro viribus excludere atque resolvere. Et hunc canonem per ordinarios, ubi generalia studia vigent, et rectores Universitatis eorundem studiorum, singulis annis, in principio studii, in virtute sanctæ obedientiæ, publicari mandamus. »

Idem Pontifex, in sua constit. *Supernæ*, 5 maii 1514, § XXXII, sic loquitur:

« Et cum omnis ætas ab adolescentia prona sit ad malum, et a teneris assuefieri ad bonum magis sit operis et effectus, statuimus et ordinamus ut magistri scholarum et præceptores pueros suos sive adolescentes, nedum in grammatica et rhetorica ac cæteris hujusmodi erudire et instruere debeant, verum etiam docere teneantur ea quæ ad religionem pertinent ut sunt præcepta divina, articuli fidei, sacri hymni et psalmi ac sanctorum vitæ; diebusque festis nihil aliud eos docere possint quam in rebus ad religionem et bonos mores pertinentibus, eosque in illis instruere, hortari et cogere, in quantum possunt, teneantur, ut, nedum ad missas, sed etiam ad vespertas, divinaque officia audienda ad ecclesias accedant, et similiter ad prædicationes et sermones audiendos impellant, nihilque contra bonos mores, aut quod ad impietatem inducat, eis legere possint. »

ADNOTATIO XVII.

Lib. V. Decretal. Tit. VI, De Judæis et Saracenis eorumque servis, n. 58; pag. 251.

QUIBUS CASIBUS LICEAT BAPTIZARE INFANTES ET IMPUBERES FILIOS JUDÆORUM ET INFIDELIUM, INVITIS PARENTIBUS?

Benedictus XIV, in epistola *Postremo mense*, die 28 februarii 1748, ad archiepiscopum Tarsensem, vices gerentem Urbis, directæ, exponit casus in quibus filii infantes et impuberes judæorum et infidelium, invitatis parentibus, baptizari possunt.

I. Si sint in extremo mortis articulo.

II. Si sint a parentibus projecti atque derelicti, cum tunc statim subducti dicantur a patria potestate. Tales autem intelliguntur, non qui sine patre et sine matre, vel nullo comite, aut per Urbem aut extra Hebræorum vicum temere vagantur, sed qui in loco publico soli, abjecti, atque omni cura et spe destituti inveniuntur.

III. Si offerantur ad baptismum a patre converso, etiam invita matre; vel a matre, invito patre.

IV. Si offerantur ab avo paterno, pariter converso, etiam utroque genitore invito.

V. Si offerantur ab avia paterna conversa nepotes ex filio defuncto, etiam contradicente matre, ut decrevit in hac eadem facti specie, quod Romæ accidit anno 1751, idem Benedictus XIV, in epis-

tola ad Petrum Hieronymum Guglielmi, sac. inquisitionis assessorem, *Probe te*, 15 decemb. 1751.

VI. Si parentibus orbatu offerantur a tutoribus.

VII. Si filii servorum pœnalia offerantur ab eorum dominis, filii scilicet Turcarum bello capti, sicut et nati ab ipsis in captivitate, non autem filii christianorum capti in bello, inter eosdem christianos gesto, cum hi sint servi servitute tantum civili.

VIII. Si offerantur infantes Hebræorum a parentibus qui semel dixerunt se catholicam fidem amplecti velle, licet postea a proposito recedant.

IX. Si offerantur nedum a parentibus neophytis, sed etiam ab ethnicis et judæis in infidelitate et judaismo remanentibus, dummodo fide bona ab eis id fiat, et infantes baptizati apud christianos remaneant, § X epistolæ ad Petrum Guglielmi.

X. Si ipsimet judæorum et infidelium filii, statim ac ad usum rationis pervenerint, baptismum ultro postulaverint. Porro rationis usus regulariter ab anno septimo completo inchoatur, ex decreto Congr. concil. 16 julii 1639, ibidem relato § XXXIII. In dubio de perfecto rationis usu baptismus est protrahendus, et interim puer ille petens non remittendus ad parentes sed procul ab eis retinendus, donec constet de ejusdem perfecto rationis usu. Si tamen post adhibitam diligentiam reperiatur vere rationis usu carere, restituendus est parentibus.

XI. Illicite baptizati, id est neque a parentibus, neque ab aliis jus in eos habentibus, ad baptismum oblato, non sunt restituendi parentibus, etiamsi hi, cautione aut fidejussione data, ingenue spondeant se eos, vix dum ad convenientem ætatem pervenerint Christi fidelibus restitutos. Contra autem sic baptizatos, si, postquam adoleverint, parentum ritibus adhæserint, et fuerint de hoc confessi aut convicti, procedendum est tanquam contra hæreticos.

Cf. Giraldum, *Exposit. jur. pontif.* part. I, sect. 798, et Adnotationem XIII voluminis quinti pag. 683.

ADNOTATIO XVIII.

Lib. V. Decretal. Tit. VII, De Hæreticis, § I, n. 21, pag. 241.

HÆRETICI RECENTIORES.

Hæreticorum seriem, qui a primævis temporibus fere usque ad ætatem suam prodierunt, contexuit auctor noster; hic addere juvat illos qui, post Lutheranos et calvinistas, Deo loquenti fidem, necnon Ecclesiæ docenti obedientiam detrectare ausi sunt, inter quos præcipue annumerantur:

I. *Baianistæ*; sic a Michaele Baio, doctore Lovaniensi, nuncupati. Errores Baïi damnati fuerunt a sancto Pio V, bulla *Ex omnibus afflictionibus*, 4 oct. 1567; a Gregorio XIII, bulla *Provisionis*

nostræ, 29 januar. 1579, et ab Urbano VIII, bulla *In eminenti*, 6 mart. 1644.

II. *Janseniani*; sic a Cornelio Jansenio, episcopo Yprensi, denominati, auctore famosi libri cui titulus: *Augustinus*. Propositiones quinque, ex præfato libro excerptæ, damnatæ sunt ab Innocentio X, constit. *Cum occasione*, 31 maii 1653, necnon ab Alexandro VII, const. *Ad Sanctam B. Petri Sedem*, 16 oct. 1655, et constit. *Regiminis Apostolici*, 15 febr. 1664, in qua formularium edidit; tandem a Clemente XI, const. *Vineam Domini Sabaoth*, 16 jul. 1705.

III. *Quietistæ*. Propositiones octo super sexaginta Michaelis de Molinos damnatæ sunt ab Innocentio XI, constitutione *Cælestis Pastor*, 20 nov. 1687. Quibus adjiciuntur propositiones Cameraenses tres et viginti super amore erga Deum purissimo, reprobatae ab Innocentio XII brevi *Cum alias*, 12 mart. 1699; licet nulla ex illis hæreseos insimulata fuerit.

IV. *Quesnellistæ*. Propositiones centum et una Paschasi Quesnelli damnatæ fuerunt a Clemente XI, constitutione *Unigenitus*, 8 sept. 1713, confirmata per bullam ejusdem 5 kal. sept. 1718, *Pastoralis officii*, contra appellantes; ab Innocentio XIII decreto diei 8 jan. 1722, a Benedicto XIV et synodo Romana anni 1725, a Benedicto XIV per Encyclicam: *Ex omnibus christiani orbis regionibus*, 16 oct. 1756. Quibus addendæ sunt propositiones synodi Pistoriensis, damnatæ a Pio VI, per bullam *Auctorem fidei*, 28 aug. 1794.

V. *Rationalistæ, naturalistæ, indifferentistæ et liberalistæ*. Damnati cum La Mennais a Gregorio XVI annis 1832 et 1834, cum Hermesio ab eodem Pontifice anno 1833 et a Pio IX anno 1847; item anno 1864 litteris encyclicis *Quanta cura*, et adnexo propositionum reprobatarum syllabo. Cf. *Acta Sanctissimi D. N. Pii PP. IX, ex quibus excerptus est syllabus editus die 8 decembris 1864*, Romæ, typis Rev. Camerae Apostolicæ 1865.

ADNOTATIO XIX.

Lib. V. Decretal. Tit. VII, § III, n. 158, pag. 268.

DE INDICE LIBRORUM PROHIBITORUM.

Attente legantur litteræ apostolicæ, *Sollicita ac provida*, diei 9 julii 1753, in quibus Benedictus XIV tradit methodum servandam, in examine ac proscriptione librorum a congregationibus Romanæ et universalis Inquisitionis et Indicis; præscribitque certas regulas a relatoribus et consultoribus in examine, judicioque ferendo sequendas. Harum litterarum analysis hic subjungitur.

In præmio exponitur cura Romanorum Pontificum in proscribendis noxiis libris, quæ delegata est tum congregationi universalis Inquisitionis, tum alteri Indici a sancto Pio V institutæ.

ADNOTATIO XX.

Lib. V. Decretal. Tit. VII, § IV, n. 253; pag. 289.

DE OBEDIENTIA ECCLESIE A PRINCIPIBUS DEBITA.

In Syllabo litteris apostolicis *Quanta cura*, die, 8 dec. 1864, adnexo, legitur ista propositio tanquam reprobata, scilicet: « LIV. Reges et principes non solum ab Ecclesiæ jurisdictione eximuntur, verum etiam in quæstionibus jurisdictionis dirimendis superiores sunt Ecclesiæ. » (Litt. apost. *Multiplices inter*, 10 junii 1851, inter *Acta Pii PP. IX ex quibus excerptus est syllabus*, Romæ, 1865, typis rever. cam. apostolicæ.)

Cf. litteras apostolicas Pii PP. IX, anno 1868, quibus institutio gymnasii Constantinopoli facta, in quo recipiendi et educandi sunt simul cum catholicis alumni acatholici etiam infideles, reprobatur.

ADNOTATIO XXI.

Lib. V. Decretal. Tit. VII, § V, n. 290; pag. 298.

NEPOS HÆRETICI NON EST INHABILIS AD BENEFICIA ASSEQUENDA.

In *Collectan. ad usum S. C. Episcop. et regul.* Romæ, 1863, legitur decisio sequens:

« Al Vescovo di Squillace. — L'eresia del zio » non impedisce Fabio Marrescò, che non sia abile » ad ottener beneficj ecclesiastici. Però concor- » rendo in lui le altre qualità necessarie, e non » avendo vostra signoria altro in contrario, potrà » ammetterlo e approvarlo. Roma, 12 gennaro » 1598. »

Hic agitur de avunculo hæretico, et filio nato ex sorore ejusdem.

ADNOTATIO XXII.

Lib. V. Decretal. Tit. VII, § VII, n. 570; pag. 311.

FACULTATES HODIE CONCESSÆ GALLIARUM EPISCOPIS PRO HÆRETICIS ABSOLVENDIS.

Exempli gratia legantur indulta jam ad longum inserta sub Adnotatione C volum. quinti, pag. 735.

ADNOTATIO XXIII.

Lib. V. Decretal. Tit. XI, De infantibus et languidis expositis, n. 27; pag. 544.

DE BAPTISMO, ORDINATIONE, VEL MATRIMONIO EXPOSITURUM.

I. Quoad baptismum legatur Adnotatio XLVIII volum. quinti, pag. 712. Insuper dicendum cum

§ I. Utriusque congregationis circumspectio in proscribendis libris commendatur.

§ III. Inquisitionis congregatio quibus viris constet, quibusve de rebus in ea agatur.

§ IV. Methodus a congregatione Inquisitionis servanda in librorum proscriptione.

§ V. Ulteriores cautelæ adhibendæ, si de auctoris catholici libro agatur.

§ VI. De Indicis congregatione, certisque ejus muneribus.

§ VII. Iterata Pontificis consilia de statuendis certis regulis quæ in librorum proscriptione servantur.

§ VIII. Primum examen instituendum a congregationis secretario et duobus consultoribus cum relatore ad id assumpto. Subsequitur congregationis preparatorie examen. Postremum generalis congregationis judicium a secretario Pontifici defertur.

§ IX. Clausula *donec liber corrigatur*, quando proscriptionis decreto apponenda.

§ X. Auctor catholicus libri ad examen delati non necessario, sed recte tamen, auditur, vel operis defensor ex officio deputatur.

§ XI. Casus proponuntur in quibus licet a datis regulis non nihil recedere.

§ XII. Secretum omnibus in congregatione Indicis sententiam ferentibus imponitur.

§ XV. Prima regula in ferendo judicio servanda: ut rectum illud sit, ac in neutram partem declinet.

§ XVI. Secunda regula: ne quis de re sibi plene non perspecta sententiam ferat.

§ XVII. Tertia: neque ad proprii instituti sive scholæ opinionem, sed ad Ecclesiæ dogmata et communem catholicorum doctrinam judicium exigatur.

§ XVIII. Quarta: omnibus perspectis ac simul expensis judicium efformetur.

§ XIX. Quinta: ambigua dicta catholici probatique auctoris in bonam partem accipiantur.

§ XXI. Damnationi adjudicantur libri in quibus reprobata dogmata afferuntur, nec refutantur.

§ XXII. Jurgia et convitia a dissidentibus auctoribus adhibita expungantur.

§ XXIII. Nec cuiquam liceat suas opiniones veluti Ecclesiæ dogmata venditare, opposita vero erroris insimulare.

§ XXIV. Proposito Angelici doctoris exemplo, qui suorum adversariorum neminem parvipendere, vellicare, aut traducere visus est, sed omnes officiose et perhumaniter dementiri, edicatur ut scriptorum acerbitas, scurrilitas, nimique licentia coercatur.

Cf. DD. Bailès, episcopum olim Lucionensem: *Instruction pastorale sur l'index des livres prohibés*, Parisiis, 1852, apud Lecoffre et socios.

Plures episcopi gaudent indulto virtute cujus suis subditis facultatem legendi et tenendi libros prohibitos, servatis servandis, imperiri possunt. Cf. *Ord. div. officii in diocesi Senonensi, etc.*, pro anno 1864.